

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

יוסודות האמונה לרמב"ם

הדברים הללו הם הבנה עמוקה עד למאד בנפש האדם, שהאדם צריך להגיע לאמונה פשוטה בו ית"ש. באופן טבעי מי שלא העמיק מאד בנפשו להגיע למקום פנימי זה, כל אמונתו היא ביחס לחיבור של הבורא לנבראיו, "הוא אוהב אותי, הוא משגיח עלי", וכיוצ"ב. היחס שלו לבורא, הוא יחס של אמונה בקשר של הבורא אליו. ודאי שאם נשאל אותו, הוא מיד יענה בשכלו: "הקב"ה היה הוה ויהיה קודם שנברא העולם", אולם השאלה היא האם האדם מחובר לאמונה זו, שהוא היה קודם שנברא העולם, או שהוא רק מחובר לאמונה משנברא העולם.

לאמונה משנברא העולם כל אחד מאתנו מחובר בגילוי, מי יותר ומי פחות, כל אחד במדה מסוימת יש לו אמונה בהשגחה פרטית, יש לו אהבה לבורא ית"ש, וכן ע"ז הדרך. אולם חלק האמונה שהבורא היה קיים קודם שנברא העולם, נתפס אצל האדם כידיעה בעלמא שאין לה שום יחס למציאות, מה יוצא מידיעה זו.

התפיסה שכל מציאותינו היא גילוי הבורא - רק מחלק האמונה קודם שנברא העולם

מענה יש להבין בעומק. לעיל נתבאר התפיסה שכל המציאות שלנו היא רק גילוי של הבורא. מי שיכול לתפוס תפיסה זו, הוא רק מי שיש לו גם את החלק העליון של האמונה, ולא מי שיש לו רק את החלק השני של האמונה. מי שיש לו רק את החלק השני של האמונה, כל אמונתו היא היחס של הבורא לנבראים, והרי שהוא מתחיל ממקום שהנבראים נתפסים כמציאות לעצמם, ולכן הוא לא יכול לתפוס שכל היות הנבראים

הוא רק גילוי שלו יתברך. על מנת לתפוס שכל הנבראים כולם, מציאותם הוא רק גילוי של הבורא ית"ש, מוכרח שהוא יגע במעמקי נפשו, בעומק של האמונה שהוא ית"ש היה קודם שנברא העולם. משנברא העולם, אותה מציאות התגלתה, אבל אין יותר נבראים, זו הגדרת הנבראים. להשיג בנפש שכל ההיות שלנו הוא רק גילוי שלו, נתלה באמונה של הקיום, שהבורא ית"ש קיים קודם שנברא העולם.

להבין ברור, אנו נמצאים עתה בשית אלפי שנים שבהם יש בחירה, לעת"ל נאמר: "והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ" (קהלת יב, א), תתבטל הבחירה. שינוי נקודת הבחירה היכן הוא, המעבר בין החלק השני של האמונה לחלק הראשון של האמונה, הוא זה שמבטל את הבחירה. כאשר אנו תופסים שהמציאות שלנו היא מציאות, אלא שאני צריך לעבוד את הקב"ה, מונח בי בחירה לעבוד או ח"ו להיפך. אולם אם האדם תופס שכל מציאותו היא רק מציאות של גילוי של הבורא, אין לו בזה בחירה, הרי אין לו מציאות אחרת.

על זה נאמר: "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", שמתגלה "ה' אחד ושמו אחד", אזי מתגלה שהוא ית"ש הוא המציאות היחידית, וכל מציאותינו היא רק גילוי שלו. זה נקרא "הוא" - שמו, גילוי, "אחד". על מנת לגלות את זה בנפש שכל מציאותינו זה גילוי שלו ותו לא, מוכרח שעומק חיבור הנפש יהיה למדרגת האמונה העליונה במה שקדם לעולם.

הנגיעה באותו מקום בנפש שהוא ית"ש היה קודם שנברא העולם, בעומק מכריחה את התפיסה בנפש שכל מציאותינו היא רק גילוי שלו. אי אפשר להשיג את התפיסה

שכל מציאותינו היא רק גילוי שלו זולת שניגע במציאותו שלו קודם שנברא העולם באמונתנו. כמובן, אין שם השגה, לא באים להשיג, שאלת "מה לפנים" זו שאלה של כפירה, זו אמונה. מי ששואל שאלתו היא ממקום המחשבה וההתבוננות, ולא ממקום האמונה. על זה אומרת הגמ' בחגיגה כידוע, שזו שאלת "מה לפנים ומה לאחור" שנאסרה. אולם כל זה לא ממדרגת שאלה, אלא ממדרגת אמונה, שורש אמונתנו היא שהוא היה קודם שנברא העולם. מי שאומר את הדבר ואינו חי אותם כלל, בהכרח שהוא תופס את עצמו כמציאות ותוקף הבחירה מונח בנפשו באופן מוחלט.

לסיכום, נתבאר שני חלקי האמונה. הדברים הוזכרו יחסית בקצרה, אבל הדברים הללו הם בעצם שורשים לכל קומת עבודת האדם. החלק הראשון, אמונה פשוטה בו ית"ש לא ביחס לנבראים, קודם שנברא העולם זה לא יחס של זמן, אלא הגדרת הדבר שזה לא מצד יחס לנבראים, זו ההגדרה של קודם שנברא העולם. החלק השני, אמונה בו ביחס לכשנברא העולם, וכאן מגיעים כל שאר חלקי הי"ג עיקרים שיתבאר בס"ד. השורש של הכל היא אמונה פשוטה בו, ואזי האדם תופס שכל מציאותו היא רק גילוי של הבורא ית"ש.

לפיכך, מה שנאמר בלשון הרמב"ם: "להאמין מציאות הבורא יתברך". נתבאר ש"להאמין מציאות" זו מדרגת אחת, "הבורא יתברך", זו כבר מדרגה שניה, ומכאן ואילך כל דברי היסודות הם על החלק של "הבורא יתברך", יחס שלו אלינו ויחס שלנו אליו, אבל לא מציאותו שלו כמציאות פשוטה. ■ המשך

בע"ה שבוע הבא - מסדרת דע את אמונתך_001_ הגדרת מהות האמונה והגדרת מציאות (שלוש עשרה העיקרים לרמב"ם) בקול

פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

החלק שני, יתר על כן – לעורר את החלק הדוחף אליו יתעלה. חלק אחד הוא להתנתק מבחוץ ע"י הניגון, והחלק שני הוא לעורר את הדוחף ללעילא ע"י הניגון. ישנם ניגונים שכאשר האדם שומע אותם, לא רק שהם לא מחברים אותו ללעילא ולא מנתקים אותו מבחוץ, אלא הם פועלים חיבור יותר חזק למציאות של חוץ, ואלו הם פסולת של ניגונים.

אולם כאשר הניגונים הם ניגוני אמת, פעמים זה ניגוני נים שמחים ופעמים זה ניגונים שקטים, עמוקים, זה תלוי במצבי האדם, באיזה מצב נפש הוא נמצא [בלי להיכנס להגדרות הדקות]. השלב ראשון שהניגונים הללו צריכים לפעול בנפש הוא, שהם יכניסוהו לעולם שקט פנימי, וינתקו אותו מהעולם.

לכן, כמו שהוא יסביר מיד להלן, פעמים שמיעת הניגון עצמה צריכה להיות בחושך, ויתר על כן במקום שהוא לבדו. לפעמים הנביאים ותלמידיהם עשו זאת בבת אחת, ופעמים חלק מהתבודדות היא שהניגון עצמו ייעשה לבדו. פעמים הצירוף של כמה מעובדי ה' מבודד אותם מכל בני העולם, אבל זו עדיין לא ההתבודדות השלימה, כי אחרי שהם התבודדו מבני העולם הם צריכים להתבודד כל אחד לעצמו, יחידה, כל אחד נברא יחיד, כמו שהוזכר לעיל.

השלב השני של הניגון הוא, שצריך ניגון שמעורר אותו למקום העליונים, מעלה אותו מעולם לעולם. הרי ישנם ניגונים של רבותינו שסודרו לפי סדרי העולמות, לעלות מהעולם התחתון לעולם היותר עליון. כמו שהתפלה עולה, מברכות השחר, פסוקי דזמרה, ברכת יוצר אור, ויתר על כן תפלת העמידה, עומד לפניו יתברך שמו, כך הם סידורי הניגונים. ידוע הניגון של בעל התניא הנקרא "ד' בבות", שהוא מסודר לפי מדרגת ארבעת העולמות כסדר התפלה, שהניגון פועל באדם לעלות מעולם לעולם.

כפי שמבואר בדברי רבותינו, כאשר הנשמה יוצאת מן העולם, מנגנים לה ניגון שמעלה אותה לעולם העליון, ובכל עולם עולם שהיא צריכה לעלות, יש ניגון מיוחד כל אחד לפי שורשו וחלקו, שהוא הניגון המעלה את האדם למקום יותר עליון. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא – מתוך סדרת שיעורים

על ספר "המספיק לעובדי ה'" מרבינו אברהם בן הרמב"ם

פרק ו' | האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

אופן אחד של דבקות הוא **דבקות במידותיו**, הידבק במידותיו, מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון. ומצד כך, כיון ששורש כל המידות כולן הוא מידת החסד, מצד הנבראים זוהי מידתו של אברהם איבנוומצד הבורא זהו עולם חסד יבנה, ממילא ההבנה של התדבקות במידותיו שורשה בהתדבקות במידת החסד. ועל זה נאמר שהעולם עומד על גמילות חסדים, כלומר על ההתדבקות בו יתברך שמו במידותיו ששורשם גמילות חסדים.

האופן השני של דבקות בו יתברך שמו הוא **דבקות ברצונו**, בחכמתו ובדיבורו יתברך, זוהי הדבקות בתורה הקדושה. כפי שיתבאר מיד להלן, ישנה התדבקות בו יתברך שמו בתורה שענינה שהאדם דבק בבורא יתברך שמו בהלבשה של רצונו, בהלבשה של חכמתו ובהלבשה של דיבורו, אבל זוהי **דבקות בתורה שמדבקת אותו בבורא יתברך שמו**, ברית כרוֹתה ביניהם. זהו העולם עומד על התורה, כלומר הוא עומד על ההתדבקות בו יתברך שמו המתגלה בתורה, התדבקות ברצונו, התדבקות בחכמתו והתדבקות בדיבורו, שזה נעשה ע"י התורה הקדושה. וזהו "בו בתורה בו בהקב"ה". האופן השלישי של הדבקות בו יתברך שמו הוא **הדבקות שהאדם עומד לפניו יתברך שמו להדיא** וזהו העולם עומד על העבודה, כלומר על דבקות בבחינת עמוד של תפילה, עומד לפניו יתברך שמו.

אם כן אלו הם בכללות ממש, שלשת הפנים של הדבקות: דבקות במידותיו אשר שורשם גמילות חסדים, דבקות ברצונו, בחכמתו ודיבורו שזוהי דבקות בתורה, ודבקות של עומד לפניו יתברך שמו, נוכח פני ה', זוהי דבקות בתפילה.

סוגייתנו השתא בנפש החיים אינה עוסקת בסוגיא של התדבקות במידותיו והתדבקות בעומד לפניו יתברך שמו מדין תפילה, אלא עיקר הסוגיא כאן היא סוגיא של תורה – "ויכוין להתדבק בלימודו בו בתורה בו בהקב"ה". וא"כ "ויכוין להתדבק בלימודו בו בתורה בו בהקב"ה" – האדם צריך שתהא לו כוונה כפולה: כוונה להתדבק בתורה עצמה, וכוונה להתדבק בהקב"ה דרך ההלבשה בתורה.

אם כל כוונת האדם תהא להתדבק בהקב"ה דרך התורה ולא דבקות בתורה עצמה, הרי שכח המדבק איננו, ולפיכך צריך שיהא ברור שצריך שיהא לאדם דבקות מוחלטת בעומקה של תורה. "ויכוין להתדבק בלימודו בו בתורה" כמו שאומר הנפח"ח להלן, הוא צריך שיהיו כל כוחותיו משועבדים לעסק התורה.

ובלשון ברורה ופשוטה, מה הוא "ויכוין להתדבק בלימודו בו בתורה"? זה לא שהאדם מכין ואומר את הדברים בפה בלבד, לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה וכו', ולא רק שהאדם חושב במחשבתו שהוא לומד לשם להתדבק בתורה, זוהי חיזונית שבחיזונית שבחיזונית!!!

אלא "ויכוין להתדבק בלימודו בתורה" כלומר "מכוונות אלו מול אלו", כמו שנאמר בדוגמא של שלש ערי מקלט מול שלש ערי מקלט. "ויכוין להתדבק" כלומר שמציאות מדרגת נפשו מכוונת ומתאימה לתורה

הקדושה!!! ■ המשך בע"ה בשבוע הבא – מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'

אות יד'

ענה נבאר מהו העומק שעל ידו אפשר להחזיק במהלך הדברים, ומהיכן מסתכלים עליהם. אם האדם חי באופן שצריך לקיים מצוות, צריך לעשות רצון הבורא, וצריך ללמוד תורה, הרי שפעמים יש יותר כח, פעמים יש פחות כח, וכך החיים נראים. אולם אם האדם מסתכל על החיים באופן של בהירות הדעת, אט אט, הוא רואה את כל מציאות הבריאה, יש בורא והוא שלם, והתכלית היא גילוי של הבורא יתברך באדם ובעולם כולו, וככל שיש שלמות יותר, כך הבורא יתברך נגלה יותר, ועבודתי היא להשלים את עצמי. אזי, כאשר הוא לומד תורה ומקיים מצוות ועושה את רצון הבורא, המבט שלו הוא, להשלים את החסר, את עצמו, ולפי זה את העולם כולו, וכמובן שהוא מתחיל בעצמו, כמו שנתבאר.

המבט של חשבון הנפש הוא, האם אני משלים את עצמי או ח"ו להיפך. כמו שהוזכר, האדם נמשל בט"ו ימים הראשונים הלבנה הולכת וגודלת, אבל גם יש צד שני למטבע, שהיא הולכת וחסרה בכל חודש וחודש. אם המבט הזה עומד בהיר כנגד עיני האדם, החלק שנקרא חשבון הנפש איננו מעשה נוסף שהאדם מוסיף לימי חייו כקבלה, אלא הוא רואה את החיים ממקום אחר, הוא מסתכל על החיים באופן שונה.

עלינו להבין, הדברים שנאמרים כאן, אינם איזו שהם ידיעות ולאחר מכן "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", שמיד בסוף הועד האדם יקום מן הספר ויחשוב מה הוא יכול לעשות על מנת לקיים. ודאי שיש גם צד כזה. אולם המכוון הראשון הוא, להסתכל ממקום יותר פנימי על כל החיים כולם, שכמובן התולדה של כך היא "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", אולם המכוון הוא ליצור הסתכלות פנימית יותר, שורשית יותר, עמוקה יותר, לכל מציאות האדם ותכלית כל הבריאה כולה. כאן מונח היסודות של כל הדברים שנתבארו השתא.

נחזור ללשון הרמח"ל.

היסוד הראשון שעליו עומד כל הבנין, הוא, שרצה הרצון העליון שיהיה האדם משלים את עצמו ואת כל הנברא בשבילו, שאם האדם חסר והבריאה חסרה אזי כביכול האין סוף ששלם בכל מיני שלמויות לא מתגלה כאן באופן גמור. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר

פרק ד' | כח ההתבוננות

האופן הנכון לחידוד נקודת הפרטות הצורה הנכונה הרצויה לכתחילה, היא באופן שהעבודה בכח נקודת ההבדלה בין דבר לדבר, תהיה קבועה וקיימת בכל מהלך הדברים. דהיינו, בתחילה כשנמצאים במדרגה של הבדלה בתמונה וציור, אזי כל הזמן מחדדים זאת באופן של ציור. וכשעולים למדרגה של מח, ממשיכים לחדד את הדברים באופן של מח ומחלקים חילוקים מחשבתיים.

תפיסת נקודת ההבדלה צריכה להיות מאבני היסוד לאורך כל הדרך, מאז שהתחיל מעט כח התבונה התחתון שהזכרנו, ועד אחרית המדרגות העליונות צריך להיות כח ההבדלה הזו בגילוי. כמובן, שכאשר הוא יגיע למדרגה העליונה, הוא יראה דבר והיפוכו של פרטות מול כללות בבת אחת כאשר הוזכר, אך הכח של הפרטות גם שם עומד ככח מוחלט לעצמו.

ע"י כח ההבדלה האדם מגיע לאני הפרטי שלו כאשר האדם מבין את הדברים הללו וקולט אותם, נעשה מהלך חייו באופן כזה, שהוא מחפש כל הזמן למצוא נקודות של הבדלה. וכשהוא מחפש למצוא נקודות של הבדלה, הוא מעצים עוד ועוד את האני הפרטי שלו, אפי' שהוא לא עובד על כך ישירות.

ואין הכוונה שהוא כל הזמן חושב מי אני ומי אחרים ושקוע כולו בעצמו. אלא עצם כך שהאדם חושב כל הזמן על דברים והבדלתם זה מזה, תחילה לה בכח הציור ולאחר מכן בכח ההתבוננות, הוא מתרגל בכך לאט לאט להעמיד כל דבר במקומו שלו, ואזי הוא יגיע למקום האני הפרטי שלו, כי זה כל מהלך חייו.

חלקם הגדול של בני האדם רחוקים מהעולם שלהם. שורש הסיבה לכך הוא, היות ובדרך כלל כח ההבדלה לא חודד בצורה השלמה, וישנו חוסר הרגל שיכלי וק"ו שחסרה ההשבה אל הלב, להבדיל בין כל דבר לכל דבר. רק כאשר הכח הזה הולך ומתחדד במוח האדם, והוא מושב אל הלב עוד ועוד, אזי לאט לאט האדם מכיר את חלקו שלו מבפנים. אחת מהשאלות היסודיות ששואלים בני אדם רבים היא: אמנם חובת האדם היא "בעולמו" - עולמו הפרטי וחלקו שלו דווקא, אבל כיצד ידע האדם מה החלק שלו?

התשובה היותר בהירה היא, שעל האדם לנסות להתבונן בכוחותיו ותכונותיו בדרגה שהוא נמצא בה, וככל שעבודתו תהיה יותר לשמה, הוא יכיר יותר ויותר את חלקו שלו. כי בעומק, השלא לשמה שבאדם, זה מה שהוא רוצה עולם שאינו שלו, וזו הגדרה דקה.

אבל ישנה תשובה אחרת, ע"פ מהלך הדברים שהוזכר כעת. אדם שרוצה להגיע לחלקו שלו, העבודה היא מאוד ברורה: הוא צריך לעמול לחלק כל דבר מכל דבר, (ודייקנו לומר כל דבר מכל דבר, כמו שהוזכר). ואז המוח שלו מתחדד בתפיסה הזו, וההשבה אל הלב מתחדדת בתפיסה הזו, והגבולות של כל דבר עומדים במקומם הנכון שלהם, וממילא הכח הפנימי של הנפש שלו מתחיל להתגלות בגבולותיו שלו, והאדם בעצם מגלה את חלקו בעולמו.

פני הדברים הללו, הם בעצם העמדה של כח החילוק שבנפש, מראשית המדרגות עד אחרית המדרגות. מינקותו של האדם, עד הגיל והמדרגה הגבוהה ביותר שהיא דעת דמשה רבינו. כאשר הדברים שנאמרו גלויים בנפש האדם, אז הכח שלו להבדיל בין דברים הוא הרבה הרבה יותר קרוב וגלוי, ונובע מכך שהוא נטוע בתפיסה לראות כל דבר בגבולותיו שלו. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים "דע את תורתך דרכי הלימוד"

אבד | ואמר ר' יוחנן

שבת (ק"ד ע"א) - ואמר ר' יוחנן, איזהו ת"ח שמחזירין לו אבידה בטביעות העין, זה המקפיד על חלוקו להפכו.

והבן, שגדר אבדה בשורשו שאורו וכחו של האדם הנמצא תוך האדם יצא לחוץ ונאבד ממנו. והנה יש באדם את מקום מוצא החושים, עינים, אוזניים, חוטים, פה. והעין ראש לכל, ובה שורש האבדה, כנודע. ונגלה זה בחטא חוה, "ותרא" האשה כי טוב העץ למאכל וגו'. ונגלה בחטא העגל, "וירא" העם כי בשש משה לבא.

ולכך שורש התיקון הוא בעין שחוזר לנהורא מעליא, "טביעות עין", ובזה השיב לעצמו בתוך עצמו את שורש כל האבדות כולם, ולכך מחזירים לו אבדותיו ע"י טביעות עין, כי הוא שורש כח השבת אבדה. כי שורש כל האבדות כולם. הוא שהאדם נאבד ממנו הכרת בוראו, וע"י טביעות עין חוזר להכיר בוראו, כמ"ש בשפת אמת (שבועות, תרס"א), בני"י שניתן להם התורה מכירין את הבורא בטביעות עין ממש. ועיין אור המאיר (ראה) איזהו ת"ח המקפיד על חלוקו להפכו, כלומר שמקפיד על חלוקו שחלק את עצמו מהבורא ב"ה ברוע מעשיו, מקפיד על זה להפכו, לדבק עת עצמו לרוממות אלהות.

ובביאור מקפיד על חלוקו להפכו, עיין מהר"ל שם בחידושי אגדות, פירוש, שאם אינו מקפיד על חלוקו, מכ"ש שלא היה מדקדק לראות צורת הכלי שנאבד לו. ולדבריו זהו גדר של חיבור הת"ח לחפציו החומריים. אולם יעוין ברש"י שם שפירש, לובשו כשהוא הפוך מקפיד עליו והופכו, שמקפיד עליו שלא יראו התפירות המגוננות ואימרי החלוק. ובמאירי שם הוסיף וביאר, כלומר, אפילו חלוקו שאינו נראה לבריות אם לובשו שלא כתקנו מקפיד עליו עד שיהפכנו. ועי"ש במהרש"א ובבן יהודע. ועיין פירוש משלי לגר"א.

ועומקם של דברים, שהתפירות מקום חיבור הנפרדים, ואם רואים את מקום הפרוד אזי עדיין דבק בעולם הנפרד, ולכך שייך שיפרד ממנו ממונו ויאבד, והשבתו ע"י סימנים. אולם אם מקפיד להפכו.

שלא יראה מקום התפירות, מקום הפרוד, אלא יראה רק אחדות הבגד, זהו ת"ח שדבק באחדות שלמעלה מן הפרוד, למעלה מן האבדה, ולגביו אין אבדה גמורה, ואינו במדרגת דיני אבדה והשבתה, סימנים, אלא אור האחדות משיב לו את אבדותיו. ובדברי המאירי נתבאר יתר על כן, שאף הוא עצמו אינו רואה מקום פרודו, אלא כולו אחדות. ועי"כ דבק בבוראו, האחד האמת.

פרק ג' | בירור הרצון המניע המעשה והדרגתו

בירור הסיבות שגרמו לעשיית המעשה ואמנם לזהות את תנועת הרצון בשרשה זהו דבר בלתי נתפס ובלתי מושג אצל האדם, ולכן עיקר האופן המעשי שעל ידו האדם יוכל לזהות את רצונותיו המניעים אותו הוא כדלהלן:

האדם לוקח מעשה אחד שהוא עשה ומתבונן: (א) מה הן הסיבות שי" כולות לגרום לבני האדם לעשות מעשה כזה. (ב) אחר שהוא התבונן וגילה את כל הסיבות שיכולות להוות גורם לבני האדם לעשות מעשה זה, הוא מתבונן **בעצמו** מה מהם הסיבות והרצונות שגרמו לו לעשות את אותו מעשה.

ניתן דוגמא על מנת להמחיש את הדברים: כאשר אישה סידרה את הבית, עליה להתבונן ראשית: מה הן הסיבות שיכולות להיות גורם לסידור בית? סיבה אחת אפשרית לסידור הבית: משום שהיא **אוהבת סדר** ויש לה רצון שהבית יהיה מסודר למען ההרגשה הטובה שלה, סיבה נוספת: יתכן שאשה תסדר את הבית משום שהיא מבינה ויודעת שכתוצאה מאי סדר **נאכדים דברים** וצריך לבזבז זמן למצוא אותם,

סיבה אפשרית נוספת לסידור הבית היא: הרצון **לחנך את הילדים** להיות מסודרים, שכאשר הם יגדלו בבית מסודר גם הם יתרגלו לכך. (לפעמים גם לאשה מסודרת ישנו צורך וסיבה לא לסדר כעת את הבית, אך אף על פי כן היא מסדרת למען חינוך הילדים).

סיבה נוספת לסידור הבית יכולה להיות: מטעמי **שלום בית**, כאשר אחד מבני הזוג מסודר מטבעו יותר ומפריע לו חוסר הסדר בבית, ובן הזוג שחוסר הסדר לא מפריע לו מסדר את הבית למענו. וכך ישנן עוד סי" בות רבות שיכולות להיות גורם לאדם לסידור הבית.

לאחר שהיא התבוננה וניסתה להבין מה הן הסיבות שיכולות להיות לעשיית סדר בבית, היא צריכה לנסות להתבונן **בעצמה** איזה רצונות גרמו לה כעת לעשות את אותו מעשה של סידור הבית.

שטיפת כלים. דוגמא נוספת באותו סגנון היא: שטיפת כלים, בשביל מה אנחנו שוטפים כלים? אפשרות אחת היא הסיבה שאם הכיור יישאר עם הכלים המלוכלכים בשיירי מאכל יבואו זבובים ויתושים והמטבח יהפך למוקד של לכלוך.

אפשרות נוספת היא הסיבה שאם לא נשטוף את הכלים לא יהיה במה לאכול בארוחה הבאה. אפשרות נוספת היא שזה נעשה כחלק מהסדר הכללי של הבית ומטעמי סדר כנ"ל. או למען שלום הבית כנ"ל. וכמובן שאפשר להוסיף עוד סיבות למה לשטוף כלים (לכבוד שבת, מציאת חן בעיני השויגער... וכו' וכו'). ולאחר ההתבוננות בסיבות שיכולות להיות לשטיפת הכלים אנו מתבוננים מה גרם לי כעת לשטוף את הכלים.

נקטנו בשתי דוגמאות של מעשים וכל אחת כמובן יכולה להמשיך ולהתבונן בשאר פעולותיה, אך בהתקדמות איטית ומועטת בכל פעם לקחת מעשה נוסף ולהתבונן ולברר את אותה פעולה מה הן הסיבות האפשריות לעשותה, ומה הוא באמת הרצון שהניע אותי לעשות זאת.

תהליך זה הוא יסודי וחשוב מאוד מאוד לעבור אותו. ■ המשך בע"ה בשבוע

עירובין (כא ע"א) - ואמר רב חסדא, דריש מרי בר מר, מאי דכתיב (ירמיה כד, א) והנה שני דודאי תאנים מועדים לפני היכל ה', הדוד האחד תאנים טובות הבכורות, והדוד האחד תאנים רעות מאוד אשר לא תאכלנה מרוע. תאנים הטובות אלו צדיקים גמורים, תאנים הרעות אלו רשעים גמורים, ושמא תאמר אבד סברם ובטל סיכויים, ת"ל הדודאים נתנו ריח, אלו ואלו עתידין שיתנו ריח. ומעין כך אמרו (סוכה מה ע"ב) עצי שיטים עומדים וכו', שמא תאמר אבד סברם ובטל סיכויים, ת"ל עצי שיטים עומדים, שעומדים לעולם ולעולמי עולמים. ובאלו מציאות (לג ע"ב) אמרו "פסק" סברם (ועיין ילק"ש ישעיהו רמז תקיא).

ועיין בערוך לנר (סוכה שם) שכתב, מה שכפל הלשון, יש לפרש, דסיברם הוא תקות הקרשים שישבו אלינו, וסיכויים שהוא לשון הבטה מה שאנו מביטין וסוכין אחריהם אימתי ישבו. וכמ"ש בתרגום (בראשית מט, יח) לישועתך קיויתי ה', ותרגומו, לפורקנך סברית ה'.

והנה סבר נקרא אף שבר כמ"ש בתנחומא (מקץ ה', וכן בב"ר צ"א) שברו על ה' אלקינו, אמר ר"ל, זה יוסף, שברו של עולם שהיה במצרים, והראה הקב"ה ליעקב שסברו במצרים. ובילק"ש (מקץ, רמז קמח) כי יש "שבר", ועבדום וענו אותם. כי יש "סבר", ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. והעולה: "שבר", לשון שבירה, קלקול. ומתוך השבר צומח הסבר, התקוה. ועיין מגלה עמוקות (מקץ) שכתב, סבר מן שבר, דהיינו מן זה הגלות יבא לנו סבר (תקות גאולה) לכל הגלויות הבאים אחריו. ועיין י"ט לב (מקץ) שכתב, כי יש שבר ויוסף הורד מצרימה, בבחינת אלקים העולה שי"ן, ואחוריים בריבוי העולה ר"ש, וב' כוללים עולה שבר, ואח"כ כי יש סבר במצרים, שכל זה נמתקים לסבר ע"י עשר הוי"ת וב' הכוללים העולה סבר.

והבן שמצד הקלקול השבר שולט על הסבר ונראה "אבד סברם", אולם מצד התיקון הסבר שולט על השבר. וכמ"ש בב"ר (צא,) אל תהי קורא יש שבר אלא יש סבר, שראה באספקלריא שסברו במצרים. ועיין שם משמואל (כי תבא, תר"פ), ולקוטי הלכות (יו"ד, שילוח הקן, ה"ה).

והבן עוד, שלשון סבר בארמית, מחשבה - סברא. כי כולם במחשבה - חכמה, אתברירו. מצד עומק המחשבה כמ"ש מאד עמקו מחשבותיך (ועיין עמלק המלך (שער יא, פ"ג) חכמה שבכתר שהיא רישא דאין, והיא נקראת מחשבה עמוקה, ולא אבא שהוא ג"כ חכמה ונקרא מחשבה סתם). ומצד מחשבה עמוקה זו יש תקוה, כי שם נאמר לבל ידח ממנו נדח, ויש תקוה לכל. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

עם גדול ורב גדל, ג-ד-ל. והנה גד בסוד דבר והיפוכו, מחד לשון המשכה והתפשטות, ומאידך לשון חיתוך והפסקה.

ומצינו שורשי גד לשון חיתוך והפסקה, כגון גדע, ג-ד-ע. כי צורת ההתפשטות שורשית כדוגמת כנס"י, אחד - אברהם, אחד קרא" תיו. שלש - אין קוראים אבות אלא לשלושה. י"ב - י"ב שבטים. שבעים יוצאי ירך יעקב. ומתפשט לששים ריבוא. וגדע ענינו, לג דוע ההתפשטות במדרגת ע', ג-ד-ע, שלא יתפשט יותר.

וזהו בחינת נגד, ג-ד-נ. כי גדיעת כל דבר הוא ע"י כח המתנגד לו, מפני שטבע כל דבר להתפשט ללא גבול, כי כח הפועל בנפעל, והפר על אין לו סוף, ולכך אף הנפעל כטבעו מתפשט ללא גבול כמ"ש בפ"ג דחגיגה, "שמתחילה היה העולם מתפשט עד שגער בעולמו ואמר לו דיי". והדי נעשה ע"י כח המתנגד. די אותיות יד. יד ימין ומתפשטת, ויד שמאל מתנגדת ומונעת התפשטותה, שמאל דוחה.

וזהו בחינת גמד, שקומתו וגודלו קטן ביחס לראוי לו. ג-ד-מ. כי כל אדם שורש יצירתו במ' יום במעי אמו, ואח"כ גודל עוד ועוד. והגמד, יונק את עיקר שיעור קומתו מארבעים יום הללו, אולם המשך גידולו מכאן ואילך לוקה בחסר. וזהו בחינת גלמוד, ג-ד-מול. כי כל הויה יש לה הויה כנגדה מולה, זה מול זה, והגלמוד נגדע ה"מול" שלו. ולכך נמצא לבדו. נחסר לו העזר כנגדו. ואזי נעשה דאג, א-ד-ג שדואג על העדר ההתפשטות. וזהו בחינת גדף, ג-ד-ף. שענינו קללה, מלשון דבר קל. כי טבעו של עולם שדבר כבד יורד למטה ודבר קל עולה למעלה. אולם מהות הקללה שדבר קל יורד למטה. וזהו גדף, ג-ד-ף. אות פ' שורש של פל, נפילה. והמגדף מתנגד לזולתו ומפילו לתתא. (והיפוכו דגל שעולה מתתא לעילא. דגל, ג-ד-ל) וזהו בחינת גדר, ג-ד-ר. ר' לשון ריבוי. והגדר גודר וגודע את הריבוי. וזהו בחינת גיד, שהרי שס"ה גידין באדם, כנגד שס"ה מצוות לא תעשה. ורמ"ח אברים כנגד רמ"ח מצוות עשה, כנודע. והיינו שכח ההתפשטות באדם גנוז באברים, עשיה. וכח הגבול והגבורה גנוז בגידים, לא תעשה, והם כח הגדר שבאדם.

ומאידך לשון גד לשון המשכה והתפשטות, בא-גד, בא מזל. וזהו לשון גדל, ג-ד-ל, שמהות הגדילה, התפשטות לעילא. וכך נקראים דברי אגדה, ג-ד-אה, כי נאמרים הנועם ובמרוצה. והיפך כח הגד החותך ומבדיל בין בני"א, בחינת גלמוד, כנ"ל, נעשה אגד, לשון חיבור וצירוף של בני"א או של חפצים. כי כאשר הוסר כח המב' דיל ומפריד, ג-ד-הפרדה, מתגלה ג-ד של אחדות. וחיצוניותו איגוד חיצוני בלולב בעי אגד, אולם בעומק אוגדו ממינו, והיינו מהאגד מתגלה מתוך עצמות הדבר שמתפשט ומתרחב ומחבר את כולם. וכך הוא בחינת גדיש, שגודשים את כל החלקים יחדיו.

והוא בחינת דגן, ג-ד-ן. שהוא שורש השפע, "רב דגן ותירוש" ואמרו (שבת קב, ע"א) ג-ד, גומל דלים. והוא ר"ת ג-ס-דק. כי הגס יש לו ריבוי ומשפיע לדק החסר. והשפע הנשפע הוא בבחינת כדונג נמסו, דונג, ג-ד-ן, שפע הנוזל מן הגומל לדל. ואזי המקבל סוגד למשפיע סגד, ס-ג-ד. ואופן המשכה ע"י שביל הנקרא בגד, ב-ג-ד. שיש בו ב' בחינות א. לשון בגידה נגד. ב. לשון המשכה, לבוש-שביל, שורשם חד. והיינו שהמקבל נעשה לבוש למשפיע, ועי"ז מקבל ממנו, כנודע, שכל תחתון עולה להיות לבוש לעליון. שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: גבע, אגד, גדל, דאג, דואג, הגדה, בגד, גדוד, גלעד, דג, גבר, ג-ד, גביש, גדעון, גיד, גלמוד, גמד, דגל, דגן, דונג, מדרגה, נגיד, סגד, מגד, נגד, ג-ד. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אור א"ס

עיין שם משמואל (בשם אביו, מקץ תרע"ו) שהיה (עמו) אדם שלם שלא היה חסר לו מאומה. והבן שהוא קליפה כביכול כנגד א"ס, שהוא השלם באמת, וזולתו אין שלם. וזש"כ (בראשית לו, יט) אלה בני עשו ואלה אלופיהם הוא אדם, אלוף קליפה לאלופו של עולם. וכאשר נגלה א"ס בלבוש של "בחור איש מלחמה", אזי כתיב (שמות טו, טו) אז נבהלו אלופי אדם.

צמצום

גוון לבן מתפשט, גוון אדם, צמצום. ועיין זוה"ק (בראשית קל"ט ע"ב) מן האדם האדם הזה. אמאי כתיב תרי זימני האדם, אלא בגין דכל מאי דאית ביה אדם, כמה דאת אמר ויצא הראשון אדמוני (והבן, שתחילת הבריאה, צמצום, והוא "הראשון" לכל, וזש"כ "ויצא הראשון"), ותבשילו אדם דכתיב מן האדם האדם הזה, וארעא דיליה אדומה דכתיב ארצה שעיר שדה אדם, וגוברין דיליה אדומין דכתיב הוא עשו אבי אדם, ומאן דזמין לאתפרעא מניה אדם דכתיב דודי צח ואדם, ולבושיה אדם דכתיב מדוע אדם ללבושך, וכתיב מי זה בא מאדם. ועיין"ש (רלח ע"ב) סיפא סומקא דכתיב חרב לה' מלאה דם.

קו

אמרו (תוספתא שבת פ"ו, ה"א) אילו מדרכי האמורי וכו', וחוט אדם על אצבעו. והבן שהקו שצורתו חוט, בתוכו יש מימי אור העליון. ובקליפת עשו, נעשה דם, והחוט אדם, בבחינת חוט לשון חטא, אם יהא חטאכם כשני. ואמרו (שם פ"ז, ה"א), הקושר חוט ע"ג אדם, ר"ג אומר אינו מדרכי האמורי, ור"א בר צדוק אומר ה"ז מדרכי האמורי. ומצד התיקון אמרו (סוכה לד ע"א) ערבה קנה שלה (צורת קו) אדם. וערבה דומה לשפתים (ויק"ר ל, יד), ואמרו (זוהר חדש, תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים, פ"ג ע"ב) כחוט השני (קו - חוט) שפתותיך ומדברך נאווה, דא חוט דשפון דלותא. ועיין"ש בגר"א, ר"ל חוט המקיף השפה שהוא אדם כחוט השני.

עיגולים

צורת סיבוב. וכתיב (במדבר כא, ד) ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדם. ועוד. פרה אדומה, אמרו חז"ל, תבא האם ותקנח צואת בנה. עגל - עיגולים.

יושר

כתיב "שני גוים בבטונך", עשו ויעקב. ויעקב אח"כ נקרא ע"י שרו של עשו, ישראל, ישראל, אל-כנודע. והיינו שכח ישירות זו היה מתחלה בדעתו לגוולו אליו, אולם אח"כ בע"כ הודה על כך. ובביאור מהות ניקתו של עשו מג' קוי יושר, עיין כתיבי רמ"מ משקלוב (דרושים על סדר ההשתלשלות רצג) ואלו ז' מלכי אדם שורשיהם בז' אותיות שט"ן ע"ז, ג"ץ. ע"ז - ממים עזים, ג"ץ - הוא ניצוץ מאש, ושט"ן - מאויר.

שערות

כתיב (בראשית כה, כה) ויצא הראשון אדמוני, כלו כאדרת שער, ויקראו שמו עשו. כי אצל עשו גם מקום שראוי להיות חלק בלתי שער, היה שעיר, "כלו" כאדרת שער. וכולו במדרגת שער. ונודע שיש ג' מדרגות בשער, א"א - לבן. ז"א - שחור. נוק' - אדם. ומדרגת עשו, אדם, שערות נוק'. ובעומק יותר אלף העשרי, אור שערות, עשר - שער. והוא הגדלות השלם. ולעומת כך עשו גדלות דקלקול. ועיין העמק דבר שם שכתב, ובאשר דסימני גדלות תלוי בשערות שבגוף, ע"כ יצא כאדרת שער, הרי הוא עשוי ונגמר - בחינת קליפה היפך עולם העליון, אלף העשרי. ועיין שם משמואל (ויצא, תרפ"א) עשו עשוי כבן שנים הרבה שלא היה משתדל אחר שום התחדשות להשלים נפשו. קליפת "האדם השלם". ועיין"ש (מקץ, תרע"ו) והגיד אבי אדמו"ר זצלה"ה, הפירוש שהיה אדם שלם בעצמו שלא היה חסר לו מאומה. והבן שבקדושה לעולם יש חסר ביחס לא"ס ב"ה.

ולתקן אדמימות זו מביאים פרה אדומה, ושם אם איכא ב' "שע" רות" שאינם אדומות נפסלת. ועיין מ"ש (פרה פ"ב, מ"ה) היו בה שתי שערות שחורות או לבנות בתוך גומא אחת פסולה. ועיין ספר הפליאה (ד"ה מי פלג) א"ל בני אמת הדבר בגוף (שאפשר לשתי שערות לינוק מאמא אחת), אך בראש א"א, כי השערות הם דוגמא עליונה דוגמת הצינורות היורדות מן הכתר, ואין שתי צינורות יורדין מגומא אחת. וזש"כ ויותר יעקב לבדו, ויאבק איש עמו, שרו של אדם, כי אין יונקין מגומא אחת.

אז

עיין ספר רזא דמהימנותא (לרמ"מ משקלוב) וז' מלכי אדם שר-שיהן וכתריהם בירושלים כנ"ל, יו"ד רא"ש, וי"ו, שיי"ן, למ"ד, מ"ם, סוד אז"ן, עיין"ש (ועיין שם עוד בדבריו דרושים על סדר השתלש-לות, רפט).

חוטם

לשון חטא וחיטוי. ועיין זוה"ק (שמות כ ע"א) מה שושן יש בו ריח והוא אדם, מוצקין אותו והוא מתהפך ללבן ולעולם ריחו לא זז, כך הקב"ה מנהג עולמו בדרך זה, שאלמלא כן לא יתקיים העולם בשביל האדם החוטא, והחטא נקרא אדם, כד"א, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, מקריב קורבנו לאש שהוא אדם, זורק הדם סביב למזבח שהוא אדם, מדת הדין אדם, מוצקין אותו (הריח) ועולה עשן כולו לבן, ואז האדם נהפך ללבן, נהפך מדת הדין לר-חמים. ותא חזי, כל מדת הדין אין צריך הריח שלו אלא מצד אדם, עיין"ש. ועיין גר"א (תיקון י"א מתיקונים אחרונים), אש, והיא באדם מרה אדומה בכבד, הכבד כועס, והוא תננא דסליק בחוטמא, וז"ש ועליה אתמר תשלח חרוךך, כעס הנ"ל.

פה

השפתים אדומים (עיין גר"א תיקון י"א מתיקונים אחרונים).

ועוד. כתיב (בראשית כה, ל) ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם אדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום. והבן, אדם לעומת אדום. אדם דתיקון יעקב, פה - הקול קול יעקב, לעומתו עשו, פה - אכילה, לעיטה. ובדקות יותר, הלעיטני נא מן האדם - רוצה לבלע את יעקב - צורת אדם השלם. ומקום האכילה, בושט, ואמרו (חולין מט ע"א) אמר רבא, שני עורות יש לו לושט, חיצון אדום (עשו), ופנימי לבן (יעקב). וכאשר קליפת אדום חלה בדיבור שבפה, זהו בחינת דואג האדומי שעליו אמרו (סנהדרין קו ע"ב) אמר רב אמי, אין תורתו של דואג אלא משפה ולחוץ. ושם אמרו, אמר דוד לפי הקב"ה, ימות דואג, א"ל חיל בלע ויקיאנו. ושם אמרו, לא מת דואג עד ששכח תלמודו היפך "ערוכה בפיו". ותולדת חטא הפה בדיבור לשה"ר, צרעת, אדמדם. ואמרו בספרא, אדום שבאדומים.

עינים - שבירה

כנודע, השבירה היתה במלכים אשר מלכו בארץ אדום. וכשם שכך היתה תחלת עולם התהו, כן יהא לעתיד כמ"ש (יחזקאל לה, טו) שממה תהיה הר שעיר וכל אדום. וכח חורבן זה נמצא גם השתא בכח, כמ"ש (מגילה ו ע"ב) זממו בל יפק, זו גרממיה של אדום, שאלמלי הן יוצאין מחריבין כל העולם כולו. ואמרו (נדה יט ע"ב) איזהו (דם) אדום, כדם מכה, מאי כדם מכה, אמר רב יהודה אמר שמואל כדם שור שחוט, וכו', כדם המכה - כתחילת הכאה של סכין. בחינת שבירה. ועיין זוה"ק (דברים רפב ע"א) עשו חייבא עבד אדום, ונוק' דיליה מאדים, איהי שפיכות דמים דישראל. ועיין גר"א (תיקונים תיקון ג' מתיקונים אחרונים) הבשר מסטרא דגבורה, דהוא שבר. ור"ל דהוא אותיות שבר משברים דהן מסטרא דגבורה, ולכך הוא אדום מסטרא דגבורה.

עתיק

עתיק מעתיק את שית אלפי שנין לעילא, והוא אדום שבסוף יומין, דגלות נמצא בזמן הארת העתקה זו, ולכך אחרית העתקה לשערות, אלף העשרי, שמעלה אדום לאיש שעיר דקדושה.

אריך

עיין זוה"ק (שמות יא ע"א) ויש רשע מאריך ברעתו (אריך דקליפה), דא סמא"ל דאוריך שקט ושלוח לאדום. ולכך זמן גלות אדום ארוך מאוד, מכח אריך, כמ"ש (שם, ח"ג, קצז ע"א) ועל גלותא דאדום דאיהו זמן סגי קארי ביה תרביץ.

ועוד. אריך - יום שכולו אורך, יום שכולו טוב. והוא מכח ג"פ טוב שהוא חזקה. ועיין כתיבי הרמ"מ משקלוב (משנת חסידים, קנט) אדום בגימ' ג' פעמים טוב.

אבא

עיין יונת אלם (פמ"ו) ובמקום שמתחילין הסימנין ליכנס בחלל הגוף שם יחשב סוד הדעת לאבא ואמא, ודע כי יש בקנה חוילא ובר חוילא, ובבושט שני עורות א' לבן וא' אדום להורות כלילותם זה מזה. ועוד הרי ששניהם בגרונו של אריך שהוא מנקודות (מקום) בינה. והרי שאודם הבינה - אמא, נכלל בלובן של אבא.

אמא

אמא כוללת בקרבה את תבונה, והם בחינת ס-מ, כנודע. ושם הוא בחינת ס"ם חיים. וזה לעומת זה, ס"ם המות, בחינת שמא"ל, סמ-אל, ואמרו בזוה"ק (מדרש הנעלם, כג ע"ב) סמא"ל אפוטרופסא דאדום. אדום, קו שמאל, בג"ה. ועיין זוהר (תיקונים, כא, נב ע"א) השטן איהו סמא"ל, שלוטנתא דיליה בכבד, דעליה אתמר עשו הוא אדום, ערקין דכבדא חיילין ומשרין דיליה, וכבד נטיל כל לכלוכין וחובין דערקין, הה"ד ונשא השעיר עליו את כל עונתיו אל ארץ גזירה, עונות תם, דההוא איש תם.

ועוד. ציצית אור מקיף והוא מאהי"ה, כנודע (פע"ח שער הציצית פ"ג). אהיה בריבוע, גימ' דם. ועיין ספר הקנה (ד"ה ענין יראת המקום) ולא ראית בני שדם האדום דין קשה הוא טמון בציצת, א"ל לא, א"ל מלאהו צד"י צד"י יו"ד ת"ו, נעלם שלהם הוא דם.

ד"א

בחינת אדם. ולעומתו אדום דקלקול. כמ"ש (ברכות סב ע"ב) ואתן אדם תחתיו (ישעיהו מג) אל תקרי אדם אלא אדום.

נוק'

בחינת ה"א תתאה. ועיין זוה"ק (שמות ט ע"ב) ובגין דישראל הדרו לסרחנייהו, מלכות אדום אתתקף ובית שני אתחרב וה"א תתאה אתחשכת ונפלת לארעה, ונביעו עלאה (יסוד) אסתלק מההוא מבועא דקיימא עליה.

ועוד. עיין זוהר חדש (נו ע"ב) יתכנסון בנוי דאדום (דאחרית הימים) על ארעא קדישא (נוק', כנודע), ויתפסון לה וישלטון עלה תריסר ירחי.

ועיין עוד ספר הפליאה (ד"ה הה' נקראת גבורה) אדום מורה דין קשה, ולכן נקרא עשו אדום בעבור שנאחז שם (דינא קשיא לאה, רפיא רחל), וגם עולה בגימ' נ"א, לומר לך המדה הנקראת נ"א מדת הדין הרפה יונקת משם.

ועוד. עיין ספר הפליאה (ד"ה ויכולו השמים) הכלה היא פרוטה, והפרוטה היא כלולה בכח יהו"ה המתחלף בא"ת ב"ש, מצפ"ץ, ומצפ"ץ עולה פרוטה, ראה עתה בני שהפרוטה היא (שערותיה אדום מות כנודע) אדום נכנס בפועל יהו"ה להתלבן. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה - להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

שאלה הדרכים בצורת הלימוד ועבודת ה' של פנימיות

לכבוד הרב שליט"א,
 א. מה ההבדל בצורת הלימוד של פנימיות התורה ועבודת ה' של חסידים, ליטאים, וספרדים.
 ב. מה הצורה שהרב ממליץ?

תשובה

בס"ד
 א. **צורת הלימוד ספרדים:** לימוד כפשוטו, מתוך דיוק (ונחלקו המפרשים כמה שיעור הדיוק בכתבי האריז"ל, חשבון, ופעמים לישיב קושיא או להשלים פרט שלא נכתב להדיא אף מתוך סברא. **ליטאים:** לימוד מתוך הבנה והשכלה, להשכיל מהות כל מדרגה, ולפ"ז להבין את "כל מהלך החכמה" בסברא וחשבון. ומעט הוסבר ע"י הגר"א בעיקר אף הקבלה לקומת אדם, כגון בפירושו על משלי, מלבד מה שנתבאר להדיא בספר יצירה, וזהו ה"ק, ובעיקר בתיקונים. **חסידים:** לימוד כל החכמה בתפיסה של נפש, בתפיסה של עבודה.
עבודת ה' ספרדים: כוונות. **ליטאים:** דבקות שלמה במושכלות אלו. **חסידים:** עבודת נפש בכל פרט לתכלית של דבקות.
 ב. כל אחד לפי שורשו עליו לבחור את חלקו הראוי לו.

שאלה על "בין הזמנים"

אני מבין את החשיבות של בין הזמנים במקום יותר עמוק בליבי, אבל האם הרב יכול להרחיב בצורכו האמיתי בתחום של תורה, ולמה אדם שעובד לא צריך "חופש" כזה ארוך מעבודתו (או אולי כן צריך).

תשובה

בס"ד.
 כל צורת הבריאה בנויה באופן של פעולה ומנוחה. ער - ישן. ונודע שהדבר כן בכל דומם צומח, חי, מדבר. כשם שהדבר אמור בגוף כן הוא אמור בנפש, בהרגשה, במחשבה, ובשאר חלקי הנפש, שכל תנועה היא באופן של התפשטות והסתלקות. על תפיסה זו נבנה ספר דע את עצמך.
 ולכך אין לך אדם בין לומד ובין עובד שאינו נצרך להפסקה

לצורך הסתלקות שאחריה יבא בס"ד התפשטות. אולם ברור הדבר כמה זמן נצרך לאותה הפסקה הוא תלוי אצל כל יחיד ויחיד. ואין ארכה שווה לכל. ויתר על כן. צורת ההפסקה ומה עושים בה הוא דבר עמוק ועדין.

כל הפסקה מהותה הפנימית "השקטה". ופעמים לאחר השקטה זו חוזר למקומו כבתחילה, וחוזר חלילה. אולם פעמים אחר ההשקטה אין לחזור למקומו כבתחילה, אלא לעסוק בענין אחר, וזהו חלק מההסתלקות שמסתלק מענין אחד למשנהו לזמן מה. ואח"כ, אחר הסתלקות זו יחזור אחר השקטה נוספת למקומו כבתחילה. ולכך בין הזמנים נועד להסתלקות למי שנצרך וכמה שנצרך.

ותחלה נצרך לעשות בו השקטה כנ"ל. ואח"כ פעמים יכול לחזור למקומו הראשון, ופעמים נצרך לעסוק בענין אחר כחלק מההסתלקות. ויש מי שמספיק לו לעסוק בסוגיא אחרת. ויש מי שנצרך לו לעסוק בסגנון שונה של לימוד, כגון: במקום עיון בקיאות, במקום עיון ובקיאות לימוד יותר אליבא דהלכתא, במקום לימוד היות דאביי ורבא יותר מוסר ודבר אגדה, במקום הפעלת המח בעיקר הפעלת הלב יותר, במקום ללמוד לפי המסגרת הכללית לימוד ששייך בפרטות ממש לחלקו שלו בכל חלקי התורה.

ועל כל אדם ואדם לברר מהו "חלקו שלו", מהו ההסתלקות שלו.

זאת עוד. פעמים אף אם עתה הוא "בין הזמנים" אדם אחד בפרטות אינו צריך את כל אותו זמן, או שאינו נצרך לעת הזאת כלל בין הזמנים ועליו להתמיד לפי מדרגת נפשו כהמשך ממש לזמן.

זאת ועוד. בין הזמנים הוא זמן לקנות קנינים פנימיים בחלקים שבסדר יום רגיל פחות מושגים. ולפיכך המושג שבין הזמנים הופך להיות זמן של הנאה ותענוג חמרי חושי רחב היקף הוא פורקן שבא מאוה"ע, ואין לו מקום כלל אצל איש ישר דרך.

סיכום למעשה: על כל יחיד לברר מה אצלו נותן השקטה, כגון שמיעת ניגונים טהורים, נוף ומרחב, שינוי מקום, קריאה של דבר קל יותר אולם עם תוכן פנימי אמיתי וכדו', וכן לברר "להיכן להסתלק", לאיזה חלק רוחני של תורה ועבודה. ■

המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון של שו"ת

נא לשמור על קדושת הגיליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718..295.1245
 להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון: info@bilvavi.net
 רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@moshebooks.com
 ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829